

**КЛІМАТИЧНА АДАПТАЦІЯ
В УКРАЇНІ:
СТАН, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**
(присвячена Всесвітньому Дню захисту клімату)

**МАТЕРІАЛИ І-ї ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

15 травня 2020 р.

Херсон, ХДАУ

*Всеукраїнська науково-практична конференція «Кліматична адаптація в Україні: стан, виклики та перспективи (присвячена Всесвітньому Дню захисту клімату)»
(15 травня 2020 року)*

Міністерство освіти і науки України

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

**Факультет водного господарства,
будівництва та землеустрою**

Кафедра науки про Землю

**КЛІМАТИЧНА АДАПТАЦІЯ
В УКРАЇНІ: СТАН, ВИКЛИКИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

(присвячена Всесвітньому Дню захисту клімату)

Збірник матеріалів

**I-ї Всеукраїнської науково-практичної
конференції**

15 травня 2020 року

Херсон – 2020

Всеукраїнська науково-практична конференція «Кліматична адаптація в Україні: стан, виклики та перспективи (присвячена Всесвітньому Дню захисту клімату)» (15 травня 2020 року)

УДК 55:33:502/504 (08)

Кліматична адаптація в Україні: стан, виклики та перспективи (присвячена Всесвітньому Дню захисту клімату): Матеріали І-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції. [Херсон, 15 травня 2020 року]. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020. - 112 с.

У збірнику викладено матеріали, розглянуті на пленарному засіданні І-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції «Кліматична адаптація в Україні: стан, виклики та перспективи».

Розглянуті актуальні питання проблематики змін клімату, формування пропозицій щодо вдосконалення державної політики у сфері зміни клімату для досягнення сталого розвитку держави, обґрунтування заходів з адаптації заходів у сільському господарстві з урахуванням особливостей кожного регіону, визначення пріоритетних досліджень аграрної галузі щодо пом'якшення впливу змін клімату, адаптації освітніх програм з урахуванням кліматичних змін.

Рекомендується науковцям, громадським діячам, викладачам, аспірантам, студентам.

Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність поданих матеріалів.

© Херсонський державний аграрний університет, 2020
© Кафедра науки про Землю, 2020

Всеукраїнська науково-практична конференція «Кліматична адаптація в Україні: стан, виклики та перспективи (присвячена Всесвітньому Дню захисту клімату)»
(15 травня 2020 року)

СПОРУДИ КОРПУСУ ФАКУЛЬТЕТУ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА, БУДІВНИЦТВА ТА ЗЕМЛЕУСТРОЮ	
Мельниченко С. Г., Бабушкіна Р. О. ВПЛИВ ТРАНСПОРТУ НА ЗМІНУ КЛІМАТУ В УКРАЇНІ	65
Мельник М.А., Шукайло С.П., Жужа В.В. ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН КЛІМАТУ НА ЕВОЛЮЦІЮ ҐРУНТОВОГО ПОКРОВУ ТА РОЗРОБКА ЗАХОДІВ ЙОГО АДАПТАЦІЇ	68
Мельниченко С. Г., Бабушкіна Р. О. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ АДАПТАЦІЇ ДО ЗМІНИ КЛІМАТУ В УКРАЇНІ	73
Морозов О.В., Морозов В.В., Козленко Є.В., Нікітенко М.П. ФОРМУВАННЯ БАЗИ ДАНИХ ЕКСПЕРТНИХ СИСТЕМ ЕКОЛОГО-МЕЛІОРАТИВНОГО МОНІТОРИНГУ ЗРОШУВАНИХ ЗЕМЕЛЬ	76
Нікітенко М.П. ВПЛИВ БАГАТОРІЧНОГО ВЕДЕННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА НА ЗМІНИ КЛІМАТУ В УКРАЇНІ	82
Петрова А.Т. МЕТОДИ ОЧИЩЕННЯ ЛОКАЛЬНО ЗАБРУДНЕНИХ ТЕРИТОРІЙ	88
Смирнов В.М., Бабушкіна Р.О. ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ПОЛЯ ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ м.МИКОЛАЄВА ВАЖКИМИ МЕТАЛАМИ	90
Смирнов В.М., Бабушкіна Р.О. НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ УРБОЛАНДШАФТІВ	100
Чухненко П.С., Глазунов М.М. СТВОРЕННЯ КОМФОРТНОГО МІКРОКЛІМАТУ У ПРИМІЩЕННЯХ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ЗНАНЬ ПРО КІМНАТНІ РОСЛИНИ	108

МЕЛЬНИЧЕНКО С. Г.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Херсонський державний університет*

БАБУШКІНА Р. О.

*к. с.-г. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ АДАПТАЦІЇ ДО ЗМІНИ КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

Антропогенний вплив на кліматичну систему є головним чинником потепління, що спостерігається в багатьох країнах світу, в тому числі і в Україні. Істотними ознаками зміни клімату в нашій державі є підвищення середньої температури та нерівномірний розподіл опадів, що поступово може призвести до істотної трансформації кліматичних і сільськогосподарських зон України. Найбільш помітними наслідками зміни клімату є не лише поступове потепління, але й зростання кількості та інтенсивності екстремальних погодних явищ: повені, шторми, урагани, велика кількість засух. Наслідком глобального потепління для галузей сільського господарства є скорочення аграрного виробництва у зв'язку зі зниженням урожайності культур і продуктивності тварин.

Саме тому існує нагальна потреба в підвищенні адаптації до змін клімату в народногосподарському комплексі не лише України, але й у всіх інших країнах світу.

Державна кліматична політика в Україні базується на: Паризькій угоді, Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року та на Стратегії вуглецевого розвитку до 2050 року, згідно з якими,

пріоритетними «кліматичними» завданнями, які потребують першочергового вирішення є [1]:

- здійснення і регулярне оновлення національних програм, що містять заходи із запобігання зміні клімату, шляхом обмеження й скорочення антропогенних викидів парникових газів, захисту і підвищення якості поглиначів і накопичувачів, а також заходи зі сприяння адекватній адаптації до зміни клімату;

- кардинальне удосконалення системи моніторингу довкілля як важливої складової системи державного управління в сфері екологічної безпеки, особливо в частині запровадження сучасних технологій геоінформаційних систем і дистанційного зондування Землі;

- вирішення основних проблем в адаптаційній політиці на загальнодержавному рівні – законодавча та нормативно-правова регуляція;

- використання системного підходу при проведенні наукових досліджень щодо оцінки параметрів фактичних та очікуваних тенденцій зміни клімату та їх наслідків;

- вирішення проблем з фінансуванням наукових досліджень пов'язаних з обробкою, обґрунтуванням і реалізацією заходів з адаптації до зміни клімату;

- участь профільних установ у міжнародному обміні інформацією щодо найкращих світових технологій і практик у сфері здійснення адаптації до зміни клімату.

За даними досліджень Всесвітнього фонду природи (WWF), підвищення світової температури повинне залишатися в межах 2°C, для того щоб уникнути небезпечних кліматичних змін, оскільки такі трансформації температури призведуть до катастрофічних наслідків – затоплення прибережних територій, зникнення видового різноманіття, нестачі води та продуктів харчування, розповсюдження хвороб [2].

У зв'язку з цим до 2050 світова потреба в енергії має повністю забезпечуватись за рахунок відновних джерел. Стимулювання відновлюваної енергетики в Україні здійснюється шляхом закріплення на законодавчому рівні так званого «зеленого» тарифу, гарантованого обов'язку держави купувати вироблену «зелену» електроенергію у своїх виробників, а також шляхом встановлення значної кількості додаткових пільг для виробників такої електроенергії.

«Зелений» тариф – це спеціальний тариф на закупівлю електроенергії, виробленої на об'єктах електроенергетики, зокрема, на введених в експлуатацію чергах будівництва електростанцій, з альтернативних джерел енергії (що стосується гідроенергетики, то «зелений» тариф застосовується тільки до гідроелектростанцій потужністю до 10 МВт) [3].

На сучасному етапі розвитку Україна повністю підтримує загальносвітову тенденцію переходу на альтернативні джерела енергії, і тому стратегічними напрямками розвитку для неї, є такі сектори відновлювальних джерел енергії як: біоенергетика, вітроенергетика, сонячна енергетика, гідроенергетика, геотермальна енергетика та енергія доквілля.

Також, у зв'язку з приєднанням України до Паризької угоди спостерігається тенденція до зниження кількості викидів парникових газів в атмосферне повітря. Загалом до кінця століття як Україна, так і всі інші країни планують вийти на так званий «нульовий» рівень викидів парникових газів – тобто щоб обсяг викидів дорівнював обсягу їх поглинання.

Отже, для поступового зниження викидів, всім країнам треба працювати за наступними напрямками:

1. Збереження енергії (збережена енергія – це енергія, що повинна бути вироблена);
2. Енергоефективність (так зване «розумне» використання енергії);
3. Відновлювана енергетика (отримання енергії з невичерпних джерел).

Література

1. Іванюта С. П. Адаптація до змін клімату в Україні: проблеми і перспективи [Електронний ресурс] / С. П. Іванюта // Відділ енергетичної та техногенної безпеки, серія "Національна безпека" № 32 – Режим доступу до ресурсу: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/adaptaciya-do-zmin-klimatu-v-ukraini-problemi-i-perspektivi>.
2. Відновна енергетика в Україні [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://dlf.ua/ua/vidnovna-energetika-v-ukrayini-3/>.
3. Зміна клімату [Електронний ресурс] // WWF. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: https://wwf.ua/our_work/climate_change/climate/.

МОРОЗОВ О.В.

д.с.-г.н., професор

МОРОЗОВ В.В.

к.с.-г.н., професор

НІКІТЕНКО М.П.

асистент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

КОЗЛЕНКО Є.В.

Інститут зрошуваного землеробства НААН України

УДК 631.6

ФОРМУВАННЯ БАЗИ ДАНИХ ЕКСПЕРТНИХ СИСТЕМ ЕКОЛОГО-МЕЛІОРАТИВНОГО МОНІТОРИНГУ ЗРОШУВАНИХ ЗЕМЕЛЬ

Вступ. Одним з ключових шляхів подальшого розвитку еколого-меліоративного моніторингу (ЕММ) є посилення теоретико-методологічної